9a JARO 1912.

★

JULIO 1912.

Unum ovile et unus pastor.
Unu ŝafejo kaj unu paŝtanto.
(JOH., X, 16.)

ESPERO KATOLIKA

INTERNACIA MONATA GAZETO, OFICIALA ORGANO de I. K. U. E.

Letero de Nia Majstro

pri Rajtigitaj Delegitoj kaj pri la Centra Organizo, al „Pola Esperantisto, Junia Numero.

(Vidu E. K., Majo 1912, (N-ro 85, p. 189.)

Kara Sinjoro Redaktoro! Laŭ la propono de la „Espero Katolika" Vi petis min, ke mi per Via estimata gazeto esprimu mian opinion pri tiu demando, kiu en la lasta tempo vekis tiom multe da disputoj kaj malpaco inter la esperantistoj (demando pri organizo). Mi konfesas, ke mi ne tute klare komprenas, por kio povas utili la petata publikigo de mia opinio. Ĉiu, kiun mia opinio interesas, povas ja scii ĝin tre bone, ĉar en la antaŭparolo al mia projekto pri Rajtigitaj Delegitoj kaj parte ankoraŭ en mia publika parolo Antverpena, mi esprimis mian opinion tute klare kaj precize.

En ia stranga, por mi ne komprenebla maniero ekkuris bedaŭrinde la famo, ke la projekto pri Rajtigitaj Delegitoj estas ne *mia* opinio, sed opinio *fremda*, kiun oni *altrudis* al mi! Kaj tio sufiĉis, por ke multaj esperantistoj, anstataŭ memstare pripensi mian projekton, tuj en la komenco akceptis ĝin kun malkonfido. En Antverpeno tiu malkonfido malaperis, sed poste, sub influo de agitado, ĝi denove

aperis. Bone, en tia okazo por kio do servos mia nun ripetota klarigo? oni ja simple diros denove, ke la nunan artikolon iu *devigis* min publikigi. . . .

En Antverpeno mi laŭte kaj tre klare demandis la esperantistojn, ĉu ili deziras, ke en niaj kongresoj ni de nun havu Rajtigitajn Delegitojn. Pri tiu demando, kiu ne estis ja starigita surprize, sed pri kiu ĉiuj havis antaŭe sufiĉe da tempo, por ĝin pripensi kaj priparoli, la grandega plimulto respondis per „jes". Se la demando estus pri tio, ĉu la esperantistoj konfidas al *mi* la kondukadon de la tuta Esperanta afero, oni povus eble pensi, ke ili sin ĝenas fari al mi malagrablaĵon; sed ĉar la demando absolute neniom koncernis mian personon, tial neniu havis kaŭzon, por sin ĝeni.

La voĉoj kun „jes" prezentis tian frakase grandegan plimulton, kaj ĉe la tuj farita kontraŭpruvo la voĉoj kun „ne" prezentis tian bagatelan nombron, ke pri la volo de la kongresanoj povis ekzisti absolute nenia dubo. Ŝajnis do ke ni havas plenan kaj absolute nedisputeblan rajton esperi, ke de nun ĉio estos en plej bona ordo, ke finiĝos la konstanta malpaco, kiu regis en nia tendaro dum la lastaj jaroj, ke de nun ĉiu dubo, koncernanta la tutan Esperantistaron, estos solvata ne de apartaj demagogoj, kiuj altrudas al ĉiuj sian opinion, aŭ deziron, sed de la esperantistaro mem, per iliaj ĉiujare kaj orde elektotaj delegitoj...

Sed ho ve, la espero nin trompis. Tuj post la Antverpena kongreso komenciĝis denove agitado kontraŭ la institucio de Rajtigitaj Delegitoj. La malkontentuloj kredigas, ke la decido Antverpena estis *altrudita* al la esperantistoj, ke oni ne sciis, pri kio oni voĉdonis, k. t. p., k. t. p. Kontraŭ tiaj asertoj mi energie protestas kaj mi alvokas la ateston de ĉiuj, kiuj partoprenis en la kongreso.

Sinjoroj malkontentuloj! Se vi trovas, ke la Antverpena decido ne prezentas la volon de la Esperantistaro, tiam *pruvu* tion kaj donu al ni la eblon informiĝi pli ĝuste pri tiu volo; se vi volas diri, ke la *esenco* de la projekto pri Delegitoj estas akceptita kaj oni nur neregule voĉdonis

pri ia *detalo,* tiam diru tion *klare* kaj ne senkreditigu en la okuloj de la esperantistaro la *tutan* aferon; se nia voĉdonado estis neregula, aranĝu al ni alian pli regulan voĉdonadon; miaflanke mi promesas al vi, ke ĉion, kion ajn la esperantistaro decidos, mi jam antaŭe blinde akceptas; sed mi deziras nur, ke tio estu la volo de la *esperantistaro* kaj ne la volo de *apartaj personoj*. Se montriĝos, ke la esperantistoj ne volas mem esti la administrantoj de sia afero, mi certe tion ne altrudos al ili; se en Antverpeno ni faris ian eraron, ĉu principe, ĉu en detaloj, donu al ni bonajn, trankvilajn konsilojn kaj helpu al ni rebonigi tiun eraron; sed se vi ne konsilas, sed nur atakas, senkreditigas kaj senkuraĝigas, — vi per tio certe ne faras bonan servon al Esperanto.

Kelkaj diras, ke oni atakas nun ne la principon de la kongresaj Rajtigitaj Delegitoj, sed nur la konstantan „Ĝeneralan Organizon". Sed tio estas ja nur vortoj erarigaj. Oni scias, ke konstanta ĝenerala organizo ne sole ankoraŭ tute ne ekzistas, sed ĝi eĉ ne estas ankoraŭ proponita. En Antverpeno oni nur elektis komitaton, kiu devas *esplori* la demandon pri tia organizo kaj eventuale ellabori kaj prezenti al la esperantistoj ian projekton. Kontraŭ kiu do kaj kontraŭ kio batalas la malkontentuloj, kiuj priskribis la elekton de la studa komitato kiel ion tute senordan, kontraŭregulan kaj eĉ preskaŭ kiel ian friponaĵon? Ni ne scias ankoraŭ, kiam la komitato finos sian studan laboron (en la nuna jaro — verŝajne sub la senkuraĝiga influo de la konstanta atakado — ĝi *ne* finis al la difinita templimo, kaj tial en Krakovo la rezulto de ĝia laboro *ne* povos esti prezentita al voĉdonado); ni ne scias ankoraŭ, al *kia* konkludo la komitato venos, t. e. ĉu ĝi trovos konstantan ĝeneralan organizon rekomendinda aŭ ne; se ĝi en la jaro 1913 prezentos projekton de organizo, ĝi laŭ la regularo publikigos la projekton almenaŭ tri monatojn antaŭ la kongreso, por ke ĉiuj esperantistoj havu sufiĉe da tempo, por ĝin pripensi kaj priparoli; poste ĝi estos diskutata de bone preparitaj Delegitoj en la kongreso, kaj nur poste ĝi estos regule voĉdonata. . . . Kian do sencon havas la ata-

kado kontraŭ projekto, pri kiu oni ne scias ankoraŭ, *ĉu* ĝi estos kaj *kia* ĝi estos.

Ĉu niaj malkontentuloj, kiuj la malbonecon de la Antverpena kongreso penis pruvi interalie per elmeto de la protesto de S-ro MICHAUX, efektive kaj sincere kredas, ke la Antverpena kongreso, kiu tute ne estis preparita nek rajtigita por la esploro de tia grava afero, devis tuj, senstude, akcepti la projekton de S-ro MICHAUX, anstataŭ transdoni ĝin al studa komitato? Ĉu ili mem ne estus la unuaj, kiuj terure protestus kaj insultus, se la kongreso farus ion similan? Ĉu niaj malkontentuloj efektive kaj sincere kredas, ke la tute ne preparita kaj ne rajtigita kongreso devis rapidece esplori kaj akcepti la projekton de U. E. A., kiu aperis nur dum la kongreso mem kaj kiun la esperantistaro tute ne havis la eblon antaŭe pripensi? Ĉu efektive kaj sincere la malkontentuloj vidas krimon en tio, ke, anstataŭ akcepti nepreparite kaj nerajtigite la projekton de S-ro MICHAUX aŭ de U. E. A., la kongreso decidis, ke antaŭe ĉio devas esti studata?

Ne sole ia definitiva ĝenerala organizo, sed eĉ ia *propono* pri tia organizo ne estas ankoraŭ akceptita; ĉio estas nun ankoraŭ *studata*. Neniu sekve povas dubi pri tio, ke la tuta atakado celas ne la ankoraŭ ne ekzistantan Ĝeneralan Organizon, sed nur la principon de kongresaj Rajtigitaj Delegitoj; la malkontentuloj simple ne volas, ke la esperantistoj havu la eblon decidi pri siaj komunaj aferoj. Kion do ili havas kontraŭ la principo de Rajtigitaj Delegitoj?

Ili timigas la esperantistojn, ke la Rajtigitaj Delegitoj forrabos de la esperantistoj ilian liberecon!! ke ili prezentos estraron, kiu donos al la esperantistoj ordonojn, metos sur ilin ŝarĝojn! Pardonu min, sinjoroj, sed tia timigado estas ja tre stranga. Ĉiu komprenas ja tre bone, ke la esperantistoj ne prezentas ian regnon kun ĝendarmoj kaj neniu havas aŭ iam povos havi la forton, *devigi* la esperantistojn ion fari aŭ ion oferi. Por la personoj, kiuj povus ankoraŭ havi ian dubon, estas ja tute klare dirite ne sole en la antaŭparolo al la regularo pri Delegitoj, sed ankaŭ en la regularo mem, ke por privataj esperantistoj la decidoj de

la Delegitoj havas absolute nenian devigon, sed ili elmontras nur la opinion de la plimulto por tiuj esperantistoj, kiuj *deziras* scii tiun opinion kaj kiuj propravole *dcziras* alkonformigi siajn agojn al tiu opinio. Kiu ne *deziras* tion fari, tiun certe neniu devigos. Ĉiu senpartia homo komprenas, ke la ĉefa celo de la Rajtigitaj Delegitoj estas: doni al esperantistoj plenan *libèrecon* kaj *forton*. Nun nia afero dependas de kelkaj plej popularaj gazetoj, kiuj sugestias al la tuta esperantistaro siajn opiniojn, kaj tio (tiel montris ekzemple la historio de nia movado en Svedujo) en ia neantaŭvidebla okazo povus iam fariĝi tre danĝera por nia tuta afero. La institucio de Rajtigitaj Delegitoj, kiu donas al ni la eblon ĉiam informiĝi pri la opinio de la plimulto, celas liberigi la esperantistaron de tiu dependo kaj nian tutan aferon de tiu danĝero.

Oni timigas la esperantistojn, ke la kongresaj Delegitoj eble iam ŝanĝos la lingvon! Sed en la regularo de niaj kongresoj ekzistas ja fundamenta paragrafo, kiu tre klare *malpermesas* al la kongreso pridiskuti demandojn lingvajn. Cetere — se eĉ tiu paragrafo ne ekzistus, ĉu efektive iu povas serioze pensi, ke la tuta esperantistaro iam fariĝos tiel idiota, ke demandojn pri lingvo aŭ aliajn demandojn, postulantajn specialan kompetentecon, ĝi pridiskutos en kongreso, konsistanta el nekompetentaj kaj ne speciale preparitaj personoj? Ĉiu komprenas tre bone, ke, se aperos ia lingva demando, ĝi estos forsendita al la Akademio, poste — se la Akademio aprobos — al la tuta Lingva Komitato, kaj nur fine — se ankaŭ la tuta Lingva Komitato aprobos — ĝi venos al la kongreso, tamen komprenebIe ne por lingva diskutado, sed nur por aprobo aŭ malaprobo. La kongreso sekve ne sole neniam povas decidi ian reformon kontraŭ la deziro de la Lingva Komitato, sed kontraŭe, ĝi povas doni sian malpermeson, se la Lingva Komitato farus ian facilaniman decidon. Sekve, se ni tute prave ne timas, ke la *Lingva Komitato* iam farus facilaniman paŝon (kion ĝi *sen* kontrolo de kongresaj delegitoj povus ja fari multe pli facile, ol *kun* ilia kontrolo), — de la flanko de la *Delegitoj* certe minacas al ni *nenia*

danĝero en ĉi tiu rilato, sed kontraŭe, la Delegitoj prezentos por ni *defendon* en la okazo, se eble la Lingva Komitato iam volus fari ian danĝeran agon. Neniu povas nun dubi, ke ĉia provo, fari en nia lingvo rompojn, renkontus plej energian kontraŭstaron de la tuta esperantistaro, ĉar en la nuna tempo ni ĉiuj konscias, ke tio estus pereiga por nia afero; sed la mondo devas scii, ke ni gardas la netuŝeblecon de nia lingvo nur pro *prudento* kaj kiel homoj *liberaj*, kaj ke, se iam *efektive* aperus ia senduba neceseco ŝanĝi nian lingvon, ni principe havas la *rajton* tion fari tiel same, kiel ĉiu nacio principe havas la rajton fari kun sia nacia lingvo ĉion, kion ĝi trovos necesa. Ĉiu penado gardi la netuŝeblecon de nia lingvo per rimedoj de iaj *Aziaj regnoj*, t. e. per malpermeso de kunvenado kaj konsiliĝado pri nia aferoj pro la timo, ke eble ni volos iam konsiliĝi pri la lingvo mem, — tia penado, ludi la rolon de ĝendarmoj sen forto, estus ne sole ridinda kaj tute sensukcesa, sed ĝi donus rezulton rekte malan: ĝi nur *instigus* deziron de reformoj kaj senkredit-igus nian lingvon en niaj okuloj kaj en la okuloj de la tuta mondo multe pli, ol tion povus fari ĉiuj kontraŭesperantistoj kune prenitaj.

Oni eble timas, ke la Delegitoj povos iam fari *alian* (ne lingvan) facilaniman decidon? Sed ĉiu diskutota demando estos ja publikigita tri monatojn antaŭ la kongreso, ĉiuj esperantistoj sekve havos sufiĉe da tempo, por pripensi ĝin kaj averti siajn delegitojn; kaj se malgraŭ ĉio la Delegitoj faros ian facilaniman decidon, la malkontentuloj povos ja dum tuta jaro priparoli la decidon, prepari la spiritojn kaj prezenti al la venonta kongreso proponon pri forigo de la antaŭa decido.

Oni plendas kontraŭ diversaj *detaloj* de la regularo pri Rajtigitaj Delegitoj; ekzemple oni protestas kontraŭ la decido, ke la societoj, sendantaj Delegitojn, devas ion pagi por tio; aŭ oni plendas kontraŭ tio, ke la kondukado de la aferoj pri la Delegitoj estas transdonita al la Centra Oficejo, kiu, laŭ la diro de la malkontentuloj, malbone kondukas la aferon kaj malbone uzos la enkasigitan monon.

Bone; sed se la malkontentuloj estas konvinkitaj, ke ili estas pravaj, kiu do malpermesas al ili, ke al la venonta kongreso ili lojale kaj trankvile prezentu proponon pri la forigo aŭ ŝanĝo de la al ili malplaĉantaj detaloj?

Oni diras, ke proponon, kiu estas malagrabla al la prezidanto de la Konstanta Kongresa Komitato, ĉi tiu prezidanto ne volos enporti en la tagordon de la kongreso kaj sekve oni ne povos ĝin pridiskuti. Sed ĉiu povas ja facile kompreni, ke tia timo estas tute senkaŭza, ĉar la prezidanto de la konstanta Kongresa Komitato ne havas ja la rajton nek la povon malakcepti ion en la tagordon laŭ sia propra plaĉo. En Antverpeno la tuta kongresa komitato (ne la prezidanto) rifuzis akcepti unu proponon nur pro tio, ke ĝi celis elvoki *skandalon*. Sed se iu en ĝentila maniero skribos ekzemple: „mi proponas, ke la rajto sendi Delegitojn estu senpaga", aŭ: „mi proponas, ke por plena senpartieco kaj superpartieco de la institucio de Rajtigitaj Delegitoj, ĉiuj aferoj, koncernantaj tiujn Delegitojn kaj ĉiuj pagoj de tiuj Delegitoj estu administrataj ne de la Centra Oficejo, sed de ia speciala sekretario-kasisto, elektata de la Delegitoj mem", — ĉu efektive iu povas timi, ke tiamaniere redaktitajn proponojn la kongresa komitato povus propravole malakcepti en la tagordon? Kaj se eĉ ni supozus, ke la kongresa komitato farus tian maljustaĵon, la proponanto havas ja ĉiam la rajton apelacii al la Delegitoj private kaj senpere, kolekti por sia propono la necesan nombron da subskriboj kaj *devigi* la komitaton enporti la maljuste rifuzitan proponon en la tagordon.

Oni eble diros, ke pro ia *premado* de la flanko de la „eminentuloj", nenia propono malagrabla por la eminentuloj povas havi esperon ricevi por si en la kongreso plimulton da voĉoj. Sed ankaŭ tio estas ja tute ne vera; ĉar dum longa tempo antaŭ la kongreso ĉiu proponanto havas ja plenan povon bone motivi sian farotan proponon en la gazetoj aŭ per cirkuleraj leteroj al la societoj kaj grupoj esperantistaj kaj sekve garantii al si, ke, se lia propono estas efektive prava, ĝi certe trovos por si en la kongreso la plimulton da voĉoj.

Vi vidas sekve, ke ĉion, kio povas esti utila por nia afero, oni povas tre bone atingi en maniero trankvila, kaj tute ne estas necese semi konstantan malpacon kaj per ĉiuj fortoj paralizi ĉian vivon kaj progreson en nia afero. La Delegitaro konsistas el homoj kaj kompreneble povas erari; precipe facile ĝi povis erari en la unua momento post sia naskiĝo, kiam ĝi havis ankoraŭ tro malmulte da sperto. Tion ĉiu devas kompreni,kaj ĉiu bona esperantisto, al kiu ŝajnas, ke la Delegitaro eraris, devas lojale diri al si: „la plimulto decidis, sekve mi devas min submeti; sed ĉar mi estas konvinkita, ke la decido estas erara, tial mi penos, ke en la venonta kongreso oni rebonigu la eraron". Sed se iu, al kiu ne plaĉas tiu aŭ alia decido, tiu aŭ alia eble nelerta faro de la kongresa estraro, tuj malpaciĝas, komencas atakadon, bojkotadon, senkreditigadon de la tuta kongreso k. t. p. . . . . ĉu tia agado estas bona?

Ĉi tiu mia artikolo estos verŝajne mia lasta artikolo sur la kampo de esperantista diskutado. Pro kelkaj kaŭzoj mi de nun verŝajne neniam plu partoprenos en diskutado, nek en la kongresoj, nek en la gazetoj. *En Krakovo mi tute certe detenos min de ĉia partoprenado en la diskutoj;* sekve tiuj, kiuj estas kontraŭ mia opinio havas plenan povon kontraŭbatali ĝin per ĉiuj fortoj, ne timante, ke mi polemikos kontraŭ ili eĉ per unu vorto. Sed ĝuste pro tio, ke mi ne intencas plu diskuti, mi nun la lastan fojon klarigis mian opinion.

Mi atentigas pri tio, ke mi esprimis ne mian *deziron,* sed nur mian *opinion*, ĉar mia *deziro* estas nur unu: ke la Esperanta afero vivu kaj progresu sane, en kia ajn maniero tio estos. Se mia opinio estas erara, la esperantistoj forĵetu ĝin; sed ili faru tion en maniero orda, per regula voĉdonado.

L. L. ZAMENHOF.

Al la Abonantoj de E. K.

Ekkomencinte mian administran laboron mi sentas la bezonon diri kelkajn vortojn al la abonantoj de E. K.

Unueloke: gratulon! Ĉar unu el la plej gravaj decidoj de „Nia Dua” en Hago efektiviĝis. La unuan de Majo pasinta estas starigita la Anonima Akcia Societo: Internacia Eldona Societo „Espero Katoliko”.

Kial gratulon? Kio por la abonantoj de E. K. estos la diferenco inter E. K. = posedaĵo de iu ajn privatulo, kaj E. K. = Anonima Societo? Ĉar Akcia Societo disponante pri granda kapitalo povas multe pli fari por la propagando, disvastigo de sia Revuo; ĉar ĝi eblos salajri kunlaborantojn kaj tiele certigos regulan, konstantan kunlaboron; ĉar ĝi rajtos *postuli*, kie antaŭe oni devis peti, kaj laŭlibere povos elekti inter ensenditaj artikoloj, nur bezonas publikigi plej altvalorajn, interesajn ensenditaĵojn.

Due: elkoran dankon! Al tiuj sindonemaj, praktike-agemaj Esperantistoj katolikaj, kiuj per aĉeto de akcioj ebligis la starigon de la Societo.

En la akciularo jam nun estas reprezentataj la jenaj landoj:

Anglujo, Belgujo, Francujo, Germanujo, Irlando, Nederlando, Palestino, Rusujo, Svisujo.

Kelkaj landoj nur per unu reprezentanto. Kie restas la aliaj pioniroj, la nelacigeblaj, sin tute donemaj?

Ĝis nun ne estas reprezentataj: Aŭstrio, Hungarujo, Hispanujo, Italujo, eĉ ne Usuno, malgraŭ la fakto, ke E. K. en tiuj landoj havas multe da abonantoj, ke tie la Katolika Movado Esperantista floras kaj kreskas!

Mi esperas, ke ĉi tiuj kelkaj vortoj instigu la legantojn fakte, age pruvi sian amon, sian kredon al nia „Sankta Afero”, per la aĉetado de akcioj (po 50 spesmiloj), por ke la aferoj, la interesoj de „E. K.”, esence internaciaj, ankaŭ estu internacie pritraktataj de vere tutmonda akciularo, por ke la kapitalo societa pligrandiĝu, kaj ebligu la direktorojn fari tiujn plibonigojn, kiuj estas necesaj aŭ

dezirindaj, por ke vere Espero Katolika fariĝu grava, serioza, multampleksa revuo, disvastiganta la benojn de „Esperanto la katolika" tra tuta la mondo!

Tiel estu!

Trie: alvokon al vi ĉiuj!

La direktoroj *devas*, sed tiom volonte, tutkore, *deziras* labori por la prospero de Espero Katolika.

Tamen, tiom malmulte ili povos fari sen kunhelpo de vi ĉiuj, karaj legantoj!

Do, kunlaboru!

Vi, al kiuj Dio donacis la „donon de la lingvo", verku artikolojn, diskonigu la staton de la katolikismo en via lando, helpu krei aŭ subteni fortikan solidarecon, moralan, materian, inter viaj samkredanoj.

Vi, kiujn Edmond ROSTAND en sia „l' Aiglon" nomis „la literoj malgrandaj de l' alfabeto", Vi, kiuj ne brilas en la unuaj vicoj, vi tamen laŭpove kunlaboru: aĉetu akciojn, varbu abonantojn!

„Espero Katolika", la ununura vere internacia Revuo Katolika Esperanta, fariĝu pli kaj pli taŭga ligilo, instruiga gazeto, kreu solidareman kunsentadon, kunvivadon inter la katolikaro tutmonda!

Ĉiu el vi, unuope, varbu por la jaro 1912 almenaŭ unu novan abonanton! Vi mem rikoltos la fruktojn de via agemeco: per duobligitaj enspezoj E. K. fariĝos baldaŭ pli ampleksa, ne plu 32- sed 64-paĝa.

La direktoro-redaktoro jam pruvis sufiĉege, ke li penadis, klopodas, laboros por igi E. K. plej interesa, plej grava.

Mi, la direktoro-administranto, plenespere prenis sur min la taskon novan.

Privatulo, eldonante revuon, disponante pri siaj propraj financoj, laŭplaĉe rajtas esti fervora aŭ inercia.

Administranto de Akcia Societo estas responda al la Akciularo. Li devas plenumi sian *devon!* Li ne rajtas esti nefervora.

Permesu do, ke mi, kiel administranto, oficisto de la Societo, sciigu al vi la jenajn decidojn prenitajn dum la laŭstatute en Junio tenita kunsido de direktoroj kaj komisaroj.

Estontece, abonantoj ne antaŭsciigintaj la administranton unu monaton antaŭ la finiĝo de sia abono, pri la nedaŭrigo de la abono por la venonta jaro, estos rigardataj kiel *re*-abonantoj.

Klarigoj: Ĝis nun ofte okazis, ke iu abonanto, ne ĉesiginte sian abonon, ricevis la numerojn de E. K. dum tri, kvar, eĉ kvin monatoj de la nova jaro, kaj nur tiam, ne pli baldaŭ resendis, tre trankvile, la last-ricevitan numeron, kun surskribo: returne al forsendinto. Kaj „E. K.", farinta elspezojn pro presado kaj ekspedo, nur povis forstreki la nomon el la abonantaro, nenion enspezíginte!

Aliflanke, la Societo neniel deziras krei abonantojn kontraŭvolajn, per surprizo.

Pro tio, lojale, sufiĉe ĝustatempe, tri monatojn antaŭ la finiĝo de la abono, la administranto forsendos en la E. K.-numero apartan, koloritan bileton, admonante ke, se la abonanto ne estos sciiginta du monatojn antaŭ la finiĝo de la nuna abono sian ĉesigon, li estos abonanto ankaŭ por la nova jaro, kaj sekve, ke li morale ŝuldas la abonmonon de la nova jaro.

Plie: mi ree atentigas la abonantojn al la kondiĉoj de abono: La abonmono devas esti *antaŭpagita.*

Denove klarigo: Ofte okazas, ke abonanto transloĝas al alia urbo, forgesante havigi al mi la novan adreson. Nenion pri tiu ŝanĝo sciante, mi ekspedas E. K., ĝi estas resendata kun surskribo: „nekonata", mi probas ankoraŭ fojon, ree resendo, kaj . . . mi devas konstati . . . malprofiton.

Diversaj abonantoj ne pagis por 1912, eĉ ne por 1911. La eks-administrantino sciigis al mi la nomojn kaj la sumon ŝuldatan.

Insiste mi do petas, ke tiuj abonantoj baldaŭ alsendu al mi sian abonmonon.

Komence de la Aŭgusta numero, E. K. estos forsendata en banderolo, tute kovranta, ŝirmanta la revuon.

Same, de post Aŭgusto, en E. K. estos publikigataj la nomoj de tiuj, kiuj pagis sian abonmonon.

Ne estas eble al ĉiu ajn aparte sendi kvitancan poŝtkarton; tio tro multe da tempo kaj da elspezoj kostas.

Estontece, la abonantoj bonvolu rigardi kiel kvitancon la publikigon de sia nomo inter la pagintaro.

Jen la tre nepoeziaj, tre materiaj vortoj, kiujn mi *devis* diri.

Per via bonvolemo, kunhelpo, faciligu al mi la por Esperanto sur min prenitan taskon.

Volontege mi sendos provnumerojn al tiuj, kiuj ilin petos.

Se ĉiuj kunlaboros, Espero Katolika, je la envio de niaj kontraŭuloj-kriston-malamantaj, povos plenumi apostolecon ne nur inter la jam spirite kaj anime-unuecaj samkredanoj, sed ankaŭ inter multnombraj siaj legantoj, serĉantaj la unu solan kaj veran Eklezion de Dio.

Tute via en Kristo,
SLEIJFFERS,
Administranto.

P.S. Diversaj leĝaj malfacilaĵoj malhelpis pli baldaŭan alsendon de la akcioj kaj statutoj. Feliĉe nun ĉio estas en ordo. Ĉiuj leĝaj postuloj estas plenumitaj. La akcioj sekve nun cirkulas ĉe direktoroj kaj prezidant-komisaro por esti subskribitaj, kaj plej baldaŭ estos forsenditaj kun la statutoj al la akciuloj.

MILITO LAŬ BOSSUET.

En la nuna tempo, kiam tiom da registaroj kaj popoloj instigataj de l' sovaĝecaj prapatraj instinktoj, nur por la celo akiri terpeceton kaj rabi alilandajn riĉaĵojn, senhumane militadas aŭ malsaĝe sopiradas al milito, eble estos interese al la legantoj de *Espero Katolika* scii, kion pri milito opiniis la famega pensulo kaj oratoro BOSSUET.

Jen sube kuŝas peco, kiu troviĝas en Bossuet'a verko, titolita: *Pensées chrétiennes et morales (Pensoj kristanaj kaj moralaj)*; novan eldonon de tiu verko antaŭ nelonge publikigis S-ro Victor GIRAUD, profesoro ĉe la Friburga Universitato (Svisujo).

„Milito estas afero tiel terurega, ke mi miras, ke ĝia nura nomo ne naskas abomenon. Pro tio, mi ne povas toleri la treegan krudanimecon de l' antikvuloj, kiuj elpensis diaĵon por milito. Kontraŭe, homo, kiu okupas sin nur pri batalo, estas ne diaĵo, sed furio. Se teren venus

estulo, ĉu el la ĉielo, ĉu el ia nekonita kaj nealirebla lando, en kiun la homa malboneco ne estus ĝis nun penetrinta, kaj se oni al ĝi montrus ĉiujn pretigaĵojn por batalo kaj milito, ne klarigante pro kio tiom da terurigaj iloj, tiom da armitaj viroj estas destinitaj, — ĝi ne povus pensi alion krom tio, ke oni pretiĝas kontraŭ ia sovaĝa bestego aŭ ia stranga monstro malamika al la homaro. Se oni fine dirus al ĝi, ke tio prepariĝas kontraŭ homoj, nedubeble pro tia rakonto, disstariĝus ĝiaj haroj, ĝi abomenus tiel kruelan entreprenon kaj mil fojojn malbenus tiujn, kiuj kondukis ĝin sur tiel malhumanan landon."

Certe tre rimarkindaj estas tiuj linioj, precipe se oni konsideras la tempon en kiu ili estis skribataj; kaj pro tio, oni ne povas tro admiri la gloran episkopon de tiu katolika Eklezio, kiu en la grandaj litanioj preĝas tiele:

A fame, peste et bello, libera nos, Domine!
De malsato, pesto kaj milito, liberigu nin, ho Dio!

Abato DESRAY.

Plej Sankta Koro.

Malfermu vian Koron, Jezu mia,
Pacon sopiras mi!
El mia kor' Karit' kaj Fid' foriĝas,
Malvarme kaj timeme, ve! sen Vi.

En via sankta Kor' ambruliĝante
Loĝi nun volus mi:
Ĉar meze de la mond' sen pek' vivadi
Ne povas hom', Jezu, se mankas Vi.

Ho kiel apostol' de vi amita
Volus Vin ami mi;
Sur via pura brusto kapkliniĝi
Korbatojn aŭdi, kiujn sentigis Vi.

Ho, kiajn vortojn Vi sentigis tiam
Sur via brust' al li!
Espere, fide, ame, difortece
Bruliĝis tute kiam tuŝis lin Vi.

En horo de la morto Vin forlasis . . .
  Sed ne forlasis li,
  Ĉar li sekvadis Vin sur la mortejo
  Kaj staris sub la Kruĉ', mortante Vi.

Grandegan forton, o Jezu, ricevis
  El via Koro li.
  Malfortaj kaj timemaj ni vagadas,
  Nin ankaŭ sur la brust' kuŝigu Vi.

(Imitado de Itala Versaĵo)

P-ro BIANCHINI.

III-a INTERNACIA KONGRESO DE KATOLIKAJ ESPERANTISTOJ EN BUDAPEST, 18—23 Aŭgusto 1912.

2-a Cirkulero.

Gvidlibro. Aperis luksa ilustrita gvidlibro tra Budapest. Mendebla per la redakcio de La Verda Standardo, Budapest, IX, Üllöi ut 59, por du respondkuponoj, la Kongresanoj de la Tria ricevas ĝin senpage.

Apostola Beno. Nia prezidanto S-ro D-ro Aleksandro GIESSWEIN, antaŭ kelkaj semajnoj vizitante Romon, ricevis de Lia Papa Sankteco la apostolan benon kaj indulgencon por la partoprenontoj de Nia Tria. *La Tagoj* de la Tria ankoraŭ ne estas tute precize fiksitaj, tio dependas de la fiksota programo de la Oka.

Alveno al Budapest. La plej multo de niaj gastoj partoprenos ankaŭ la Okan kaj la ekskurson al Zakopanje, tial la Organiza Komitato aranĝos la alvenon per veturiloj el Zakopanje al Hungarlando ĝis Barlangliget. Kiuj ne volas partopreni tiun ekskurson, bonvolu sciigi la Organizan Komitaton pri la tago de sia alveno al Budapest.

Pri preskaŭ senpagaj loĝejoj estas jam zorgite. Kiuj venas direkte al Budapest, povas ricevi la saman loĝejon ĉi tie jam antaŭ la Kongreso. Rimarkinde, estas ke la 20-a de aŭgusto estas granda hungara nacia kaj eklezia festo.

Programo. La unuan tagon matene okazos Diservo kaj prediko en la universitata preĝejo, antaŭtagmeze solena

malfermo de la Kongreso kun la malferma parolado de la prezidanto de la Tria, D-ro A. GIESSWEIN.

Ĉefpunktoj de la Programo: La Societo apologia. La terminoj teologiaj kaj ekleziaj en Esperanto. Pacifismo kaj Esperanto. La kontraŭalkohola movado en diversaj landoj. La unuiĝo de la kristanaro precipe rilate al la orienta eklezio. La Scienco kaj Esperanto.

Oni petas la partoprenontojn sendi la aliĝilon kaj skribi la tagon de la alveno kiel eble plej frue, precipe se iu deziras uzi la suprediritan malmultekostan loĝejon.

Loka Organiza Komitato.

3-a Cirkulero.

La programo de la Kongreso estas jam decidita, sed ne definitive, se do iu de la partoprenontoj intencus pritrakti iun temon, oni povas enigi lian paroladon en la programon.

En la Kolegio S-ta Emeriko, (hejmo de kat. studentoj, kiu estas malplena dum la somera libertempo universitata), la kongresanoj havos senpagan loĝejon, nombre proksimume 300. Ankaŭ por sinjorinoj estos senpaga loĝejo en la Monaĥinejo Notre Dame, por 25 personoj.

Laŭ deziro de multaj eksterlandaj partoprenontoj la projekto pri ekskurso en la montaro Tatra, post la Krakova Kongreso, estas forigita el la programo de la Tria.

La kongresanoj, kiuj ĉeestos ankaŭ la VIII-an, forveturos el Krakovo la 17-an de Aŭgusto vespere je la 10-a horo kaj alvenos Budapeston la 18-an matene je la 10-a horo. Aliaj kongresanoj, kiuj venos direkte. povas jam alveni pli frue, la 16 aŭ 17-an, tamen ili estas petataj sciigi la tempon de sia alveno al la Organiza Komitato. Meze de aŭgusto la hungaraj fervojoj eldonas konsiderante la nacian feston je la 20-a, moderigitajn biletojn Budapesten kaj reen.

18-a. S-ta meso je la 11-a horo, en la kapelo de la Kolegio S-ta Emeriko. Poste komuna tagmanĝo. Je la tria horo kunsido en la kongresa halo de la kolegio S-ta Emeriko. Priparolado de la aferoj de la I. K. U. E.

Post la kunsido piedekskurso sur la proksiman monton S-ta Gerhardo por ĝui la grandiozan aspekton de la urbo.

19-a. Je la 9-a h. solena meso en la preĝejo de la Universitato, poste prediko.

Je la 11-a h. malfermo de la Kongreso en la kolegio St. Emeriko. La malferma parolado de Dr. Alexandro GIESSWEIN, prezidanto de la Tria traktos *pri Esperantismo kaj Pacifismo*.

Poste komuna tagmanĝo.

Posttagmeze je la 3-a h. kunsido.

Pri la antialkoholista movado parolados S-ino Ida HORNING, rilate al Hungarlando P-ro Johano TELEKESSY, rilate al Polujo P-ro Jozefo SZUREK, rilate al Svisujo S-ino MILSOM parolos pri la sama temo.

Post la kunsido ni vizitos la Zoologian Ĝardenon.

20-a. Okazos la ĉiujara hungarlanda nacia festo de St. Stefano, procesio kun la sendifekte restinta dekstra mano de l' unua reĝo de Hungarlando. La kongresanoj partoprenos en tiu ĉi procesio.

Renkontiĝo ĉe la Kolegio St. Emeriko je la 7-a matene.

Post la procesio esperanta prediko en la preĝejo de la „St. Dekstra Mano".

Post komuna tagmanĝo je la 3-a kunsido. Cl. COLAS parolados pri *Esperanto koncerne al la unuiĝo de la kat. junuloj,* en la tuta mondo. Poste ni vizitos la insulon de St. Margareto, kie okazos komuna vespermanĝo.

21-a. Je la oka st. meso en la kapelo de la Kolegio de St. Emeriko; je la 9-a kunsido *Pri la unuiĝo de la kristanaro* precipe koncerne al la ortodoksa eklezio parolos P-ro Johano KOZMA.

Je la 11-a ni iros al la solena malfermo de la 1-a. Hungarlanda Esperantista Kongreso, kiu okazos en la Nacia Muzeo.

Posttagmeze daŭrigo de la antaŭa temo.

22-a. *Pri la defendado de la eklezio kontraŭ atakoj de framasonoj*, parolados lia abata moŝto RICHARDSON. Apologian paroladon faros D-ro Johano KISS, papa prelato, rektoro de la Budapesta universitato. *Argumentado pri ekzisto de Dio* el vidpunkto de la matematikaj sciencoj, traktos C. VÖRÖS. Posttagmeze ekskurso sur monton tielnomatan Svabhegy.

23-a. Je la 8-a st. meso. Fermo de l' kongreso. Poste Ekskurso en Esztergom, rezidenca urbo de lia Eminenco la primato-ĉefepiskopo de Hungarlando.

La esperantistaj gazetoj jam dissendis la aliĝilajn poŝtkartojn. Ni tre petas la aliĝontojn, bonvolu kiel eble plej baldaŭ sciigi nin pri siaj intencoj, por faciligi la preparajn laborojn.

Adreso: Kongreso de Katolikaj Esperantistoj, Budapest. Katholikus Szövetség. IV. Ferenciek-tere 7.

La Organiza Komitato.

Sciigoj de la Redakcio de E. K.

La redakcio atentigas speciale, ke la Aŭgusta n-ro de E. K. aperos la 1-an de Aŭg. Ĝi ne povas garantii la presadon en tiu numero de sciigoj, alvenantaj post la 20-a de Julio.

La redakcio ricevis lasttempe tiom da leteroj, ke estas neeble ĉiujn tuj respondi, ni do petas pardonon por tiu malfruigo al niaj estimataj korespondantoj; ni respondos kiel eble plej baldaŭ.

Anonima Akcia Societo: Internacia Eldona Societo „Espero Katolika".

La unua ĝenerala kunveno de la Akciuloj okazos dum Nia Tria en Budapest. Loko, tago, horo kaj agendo estos publikigataj en la Aŭgusta numero de E. K.

La akciuloj estas petataj atente legi art. 24 de la Statutoj. Sciigoj pri partopreno kaj rajtigo de anstataŭo devas esti sendataj al la direktoro-redaktoro D-ro SMULDERS, Schijndel, Nederlando.

Jen la artikolo 24 de la Statutoj:

ART. 24.

Pri partoprenado en ĝenerala kunveno, oni devas antaŭe sciigi la Direktoron, kiu en la publikigo aŭ alvoko estas por tio nomata, same kaj precipe tiam, kiam oni ne persone partoprenos sed estos reprezentata de rajtigito.

Ĉiu akcio rajtigas al unu voĉo, sub la jena rezervo, ke neniu, nek por si mem, nek kiel reprezentanto de aliaj akciuloj, donos pli ol ses voĉojn.

Anstataŭigo per skriba rajtigilo estas permesata, kondiĉe, kiel jam estas dirite, ke la rajtiginto antaŭ la kunveno skribe pri tio sciigis la Direktoron por tio nomatan; nek la Direktoroj, nek la Komisaroj rajtas esti anstataŭantoj ĉe la voĉdonado.

Kroniko de I. K. U. E.

Frato Isidoro Clé, Oficiro de la Ordeno de Medjidié.

Frato ISIDORO, la fama paroladisto dum Nia Dua en Hago, kiu estis la oficiala delegito de la Belga registaro ĉe la internacia Porblindulkongreso en Kairo (Egiptujo) kaj kiu tie propagandis Esperanton kiel valoran ilon por la edukado kaj plifeliĉigo de la Blinduloj, tiu ĉi konata blindularapostolo, pro liaj valoregaj kunlaboroj, estas nomita de la Egipta registaro *Oficiro de la Ordeno de Medjidié.*

Niajn korajn gratulojn al tiu simpatia kaj meritplena I. K. U. E.-ano!

Sacile (Udine, Italujo).

La Direktoro de teknikaj lernejoj kaj la Urbestraro invitis Pastron BIANCHINI fari konferencon pri Esperanto en salono de la lernejoj. Nia amiko parolis antaŭ la Urbestraro, la ĉefaj aŭtoritatuloj, profesoroj kaj studentoj. La konferenco okazis la 17-an de majo kaj nun P-ro Bianchini faras kurson en lernejoj.

Profesoroj kun siaj lernantoj entuziasme partoprenas al la kurso. P-ro BIANCHINI.

Fontanafredda
(Pordenone)
Udine - Italia.

Belgujo.

Okaze de la IV-a Belga Kongreso Esperantista en Gento dum la Pentekostfesto, la Katolikoj, kun speciala permeso de lia Espiskopa Moŝto de Gento, ĉeestis la S. Meson en la preĝejo de la Rev. Jezuitoj, 36 rue Assaut kaj la predikon en Esperanto de P-ro RICHARDSON, profesoro ĉe *l' Institut St. Louis* en Bruxelles, vic-prezidanto de la Belga Esp. Ligo kaj Prezidanto de I. K. U. E.

La Kongreso bonege sukcesis. Ĉeestis ankaŭ multaj alilanduloj.

Nederlanda Katoliko.

Okazis sukcesega „Esperanto-tago”, grandnombre vizitita, pri kiu ni donos pli detalan raporton en la Aŭgusta numero.

D-ro Aleksandro Giesswein.

(„La Marto” No. 6 (Majo) Redaktejo: Haida, Bohemujo.)

De post la unuiĝo de la estintaj du hungarlandaj esperantistaj societoj estas la gvidanto de la hungarlanda esperantista movado S-ro moŝto D-ro Aleksandro GIESSWEIN. Li naskiĝis 1856 en la urbo Tata, kie li lernis en la subaj gimnazioj, poste li studadis en Wien kaj Budapeŝt.

Li studadis la teologion kaj li fariĝis pastro de la Györ-a eklezia-distrikto en la jaro 1878. — Poste li estis kaplano en Kismarton ĝis 1881. De tiu jaro ĝis 1883 li estis profesoro en la instruista preparandio en Györ. De 1883 ĝis 1897 li estis konsistora notario kaj episkopa sekretario en Györ. Tiam li fariĝis kanoniko en la sama urbo. De la jaro 1903 li gvidas, kiel vicprezidanto, la literaturan societon S-ta Stefano. En la jaro 1905 li estis elektata parlamenta delegito. Krom tio li laboras en la plej diversaj direktoj, kiel prezidanto de la hungarlanda pacifista societo, de la katolika instrua konsilantaro, de la kristana socia ligo kaj de la hungarlanda Esperanto-Societo.

Pri Esperanto li okupiĝas de tri jaroj, — estas konata kiel fervorega propagandisto de nia internacia lingvo. Kiel fame konata oratoro (parolisto) li ekuzas ĉiun okazon por

ekkonigi kaj disvastigi en siaj paroladoj nian mondlingvon. Li partoprenis ĉe la Haga katolika esperanta kongreso kaj Antwerpena kongreso.

Alie li partoprenis ĉe la Londona kongreso por morala edukado kaj rasa kongreso, ĉe la Brusela kongreso por familia edukado, Stokholma pacifista kongreso kaj ĉe la Lugana kongreso por laborista defendo.

Li faris literaturajn verkojn hungare, germane, france kaj latine sur la kampo de la filologio, egiptologio kaj sociologio. Liaj pli grandaj memstaraj verkoj estas „La atesto de Mizraim kaj Aktur" (2 vol.), „Die Hauptprobleme der Sprachwissenschaft", „Sociaj problemoj kaj la krista mondvivado", „Egipto kaj la Biblio", tiuj ĉi hungarlingve, kaj „Metaphysische und deterministische Geschichtsauffassung".

Oni povas esperi, ke dum lia saĝa gvidado la esperantismo en Hungarlando baldaŭ spertos ĝojigan akcepton kaj disvastigadon. Johano PAŬLO.

KATOLIKA VIVO ĈIULANDA.

La 23-a Tutmonda Eŭkaristia Kongreso en Wien. 12-a—15-a de Septembro 1912.

Reprezentanta Komitato por alilandanoj.

La reprezentantoj de kongresanoj en Wien el fremdaj landoj estas jenaj: Por *Amerikanoj* kaj *Angloj: D-ro K. Mayer*; por *Belgoj*, *Francoj* kaj *Luksemburganoj*: *P. Lebeau*; por *Holandoj*: *P. Forejtnik*; por *Italoj*: Kan. *Delugan* kaj Don *Pallua;* por *Hispanoj:* Don *Lastras;* por *Hungaroj* kaj *Slovakoj:* Mgr. *Drechsler*; por *Poloj:* sup. *P. Kuklinski*; por *Rutenoj*: paroĥ. *D-ro Redkiewicz*; por *Ĉeĥoj: S-ro Päclisan;* por *Kroatoj S-ro Pikarz.*

La misiisto el Ĥinujo *P. Multhy* propagandos dum sia restado en Ameriko tie la Eŭkaristian Kongreson.

Ekspozicioj en Wien, senpage viziteblaj de Kongresanoj:

Jenaj ekspozicioj kaj vidindaĵoj en Wien estos senpage viziteblaj de la kongresanoj dum la tagoj de l' Kongreso:

Ekspozicio de religia arto; ekspozicio kateĥiza-liturgia; ekspozicio de fame konataj desegnaĵoj religiaj en „Albertina". — Vidindaĵoj: la ceremoniaj apartamentoj en la imperiestra palaco, la armilejo (Arsenal) kun la muzeo de la armeo, la i. kaj r. arĥivo de la imperiestra familio, de l' kortego kaj de l' ŝtato, la arthistoria kaj la naturhistoria imperiestraj muzeoj, la imperiestra kaj la eklezia trezorejoj en la imperiestra palaco, la muzeo de pentraĵoj en la palaco de la princo Lichtenstein, la historia muzeo de la urbo Wien, la Aŭstria muzeo de arto kaj industrio, la muzeo de Aŭstria folkloro, la imperiestra kaleŝaro, la hispana kortega rajdejo, la domoj de palmoj kaj de sovaĝaj bestoj en Schönbrunn, la katakomboj de la imperiestra familio k. a.

(Oficiale komunikita.)

Portugalujo.

Semana Santa Tragica.

La korespondanto de l' „N. Rott. Crt" (Nova Roterdama Ĵurnalo) [1]) en Lisabono skribis la 6-an de Aprilo 1912:

„Kaj Jezu, ree kriante laŭtvoĉe, mortis.

Kaj jen, la antaŭkurteno de l' Templo disŝiriĝis duparte, de supre malsupren, kaj tremis la tero, fendiĝis ŝtonegoj.

Kaj la centestro kaj tiuj, kiuj kun li gardis Jezu'on, vidante la tertremon kaj la okazintaĵojn, ege timiĝis, kaj diris: Vere, Tiu estas la Di-Filo! (Matt. 27: 50 sekv.)

La disciploj tion proklamis tra la tutmondo .... kaj Kristanismo disvastiĝis, trovis sian potencon en la sangaj arenoj romaj .... kaj kie ajn ĝi aperis, ekvenis civilizacio kaj progreso en malvova-Eŭropo.

---

[1]) Ni rimarkigas, ke la Nova Roterdama Ĵurnalo estas unu el la plej gravaj liberalaj gazetoj Nederlandaj, kies antiklerikalismo estas fama. Des pli rimarkinda estas tiu ĉi letero de ĝia korespondanto, kiu de post la revolucio regule sendis siajn ofte interesajn sciigojn el tiu malfeliĉa lando. *Redakcio.*

Kaj 2000 jaroj pasis, kaj ankoraŭ nuntempe, en ĉiuj civilizitaj landoj, estis la tago, en kiu Kristo suferis sur la kruco kaj mortis, tago de malĝojo kaj de pia meditado.

Sed en malgranda angulo de la Iberisa duoninsulo leviĝis spirito, pli fama sin sentante ol ĉiuj centjaroj! .... Ĝi alportus al la malfeliĉa, trompigita popolo pli altan civilizacion, pli helan lumon kaj laŭtvoĉe ĝi trombonis tra tiu malgranda lando: Ekzistis nek Kristo, nek kruco, nek sufero! Kredo estas trompaĵo por elsuĉi la naivan popolon. Mi, mi Alfonso COSTA elradikigos, dum du generacioj, tiun fikreskaĵon, tiun kredon, kaj mi heligos la mallumon, de post jarcentoj kuŝantan sur viaj animoj .... For, for tiu kruco, for tiu Kristo, for tiu dieco .... Mi estas la nova diaĵo! .... Vivu la penslibereco. Kredu vi je mi!"

Li formetis sankt-tagojn, forpelis la pastrojn, akaparis posedaĵojn ekleziajn .... faris sian leĝon, apartigantan de l' ŝtato la Eklezion kaj opiniis, ke nun li estis renversiganta la eklezion, malkonstruanta kaj elradikiganta ĝin. Kredi je alia diaĵo ol je li, fariĝis krimo.

Belega estas la unua bildo de la „Riduculos" de la 3-a Aprilo.

En dezerto, super kiu flugas nuboj nigraj, staras trankvila preĝejo fortikega. Klopodas Alfonso COSTA kaj lia juĝ-ministro MACIEIRA per dika ŝnuro renversi tiun preĝejon (la kredon). Malantaŭe firidas la diablo, dirante: Simplanimuloj! Kiamaniere volas vi efektivigi en 2 jaroj tion, kio ne sukcesis al mi en 2000 jaroj!

Semajno sankta!

Multaj pastroj estas forpelitaj, preĝejoj estas eksposedigitaj kaj procesioj malpermesitaj .... Dum unu jaro kaj duono ĉiuj, kiuj iris preĝejon, suferis je insultoj, je perdo de monaj enspezoj, je malsato kaj doloro, eĉ estis ili malpurigitaj je koto, tamen ne sukcesis Alfonso COSTA mortigi la kredon je Kristo, la Kristanismon mem ....

Alvenis la tagoj doloraj de Kristo kaj oni funebris, funebregis. En pasintaj jaroj multaj vestis sin je funebraj vestoj kaj sekvis la procesiojn. Ĉi tiu jaro estis triobla la nombro de funebre vestiĝintoj ... pli nombraj estis ili ol iam ...

De Jaŭdo ĝis Sankt-Vendredo tagmeze, ĉiuj, sinjorinoj same kiel sinjoroj, vestas sin je nigraj vestoj.. funebramaniere. Bone mi sciis, ke la urbo ne plu estis tiel respublika ol tuj post la revolucio.... sed, ne povis mi supozi ke, malgraŭ Alfonso COSTA kaj sia apartig-leĝo, malgraŭ persekutoj kaj eblaj insultoj, tiom da personoj nigre vestitaj kuraĝus sin montri publike. La kelkaj respublikanoj fanatikaj vestis sin helkolore.... malmultenombraj estis ili meze de l'amaso nigra, kiu movas sin en la stratoj por eniri preĝejojn.

Alfonso COSTA fordekretis tagojn dolorajn kaj proklamis Sankt-Vendredon, labortago. Sed malgraŭ li, liaj volo kaj perforto, fermiĝis Jaŭdon je la unua ĉiuj bankoj, ĉiuj oficejoj kaj (escepte tre malmultaj) ankaŭ ĉiuj magazenoj kaj eĉ restis ili fermitaj dum la tuta tago, Sankt-Vendredon.

Ne povas oni memori, ke iam la preĝejoj estis pli plenaj.

Tra la stratoj moviĝis miloj da nigre vestitaj personoj, de preĝejo al preĝejo, kvazaŭ ili volus, silente sed minace, protesti kontraŭ la agadoj de Alfonso COSTA, kontraŭ lia elradikigo de la Kristanismo en Portugalujo.

Estis vere kortuŝante! kaj samtempe majeste. Plej malriĉuloj, tamen vestitaj je tiom da nigraĵo, kiom permesas al ili elspezoj iliaj, same kiel plej riĉaj gesinjoroj funebre vestitaj, ĉiuj tra la larĝe malfermitaj pordegoj, en- kaj eliras preĝejojn, kiuj restas por la Portugalanoj, por la tuta katolika nacio, la Domo de „Senhor".

Eĉ ĵurnaloj respublikaj subiris la impreson. La respublikanoj silentiĝis, mirante tiom da kuraĝo sentima, per kiu la Portugalanoj, spite ĉiuj defendoj, montris sian kredon.

Tuta tiu agado demonstrativa denove pruvis de l' apartig-leĝo la malsukceson.... vangofrapego por la reĝodiaĵo Alfonso COSTA. Je propra honoro disŝiris li duparte, de supro malsupren, la antaŭkurtenon de l' kredo Kristana, je propra honoro, kontentiĝo kaj venĝemo. Sed la teron tremigi kaj ŝtonegojn fendigi ne povas li, ne pli ol tremigi la kredon en koroj portugalaj. Ne pli povas li fendigi ŝtonegojn, ol el koroj de l' Portugalanoj la kredon elŝiri.

Lia venĝemo kaj persekutoj fortigis la kredon en tiuj

koroj, tiel same kiel la torturoj en la sangaj arenoj romanaj.

***

Tragedia Semajno Sankta, skribis mi ĉi supre.

Tragedia estis tiu Sankt-Semajno por tuta Portugalujo... sed plej tragedia ĝi estis en „Chamusca" apud „Santarem", urbeto, kiu estis tria en lando por aklami la revolucion kaj pravigi la respublikon. Urbeto de respublikanoj, sed de respublikanoj katolikaj!

Dum tiu jaro kaj duono sanĝiĝis tie multo. Per la apartig-leĝo alportis la respubliko tro grandan malkontentiĝon. Respublika oni tie estas, tamen ankaŭ katolika! De post la tago, kiam la respubliko proklamis, ke esti katolika kaj kredema fariĝis krimo, oni turnis dorson al tiu respubliko, same kiel en tuta la lando. Kaj en Chamusca tio esprimiĝis. Malnova la kutimo por iri procesie Ĵaudon vespere je la naŭa fariĝis neebla per la apartig-leĝo, kiu malpermesas procesiojn kaj devigas fermi la preĝejojn je sunsubiro, escepte je speciala permeso. Antaŭ tri monatoj jam petis kaj recevis komisio permeson por tamen okazigi tiun procesion. Sed, je la lasta momento, la „Klubo Respublika" telegrafe petis al la registaro, ke ĝi malpermesu tiun procesion, ĉar ĝi povus okazigi tumultojn. Post tio registaro rifuzis permeson.

Ĵaŭdon vespere je la naŭa iris popolamaso de pli ol 3000 personoj al la preĝejo de „Senhor da Misericordia" kaj postulis, daŭre kriante: „Vivu la respubliko, sed super ĉio vivu la „Senhor da Misericordia"! malfermigon de tiu preĝejo. Jam en tiu momento inter la kreduloj estis ĵetata bombo, sed, anstataŭ timiĝi, oni furioziĝis. Ĉar troviĝas, post sunsubiro, ŝlosiloj de l' preĝejo ĉe la urbestraro, oni perforte rompis pordon de l' preĝejo, kaj baldaŭ poste iris procesio (rapide formiĝinta) tra la strato en impresiga ordo.

La ankaŭ fermitaj pordoj de l' preĝejoj de S. Pedro kaj Senhora dao Dores (Patrino de l' Sep Doloroj) estis perforte malfermitaj, dum oni kriadis: „Eniru ni la Domon Sinjoran!" Post sanktul-bildoj iris oni procesie ĝis la placo de Joao de Deus, kie troviĝas la „Centre republicano".

Tie ĉe l' fenestroj trovis sin anoj de la Klubo, kiuj, tenante ĉapelojn sur kapoj, diris: „Vivu la apartig-leĝo, for kredo, for reakcio!"

Respondis amaso: „Vivu nia „Senhor da Misericordia!" For ŝuistoj, kiuj volas regi nin! Demetu ĉapelojn, herezuloj!"

Subite estingis lumon la klubanoj kaj ĵetis bombon al unu el la Sanktul-bildoj. Fariĝis panikego. Ĉiuj ĉirkaŭis tiun bildon, miloj da brakoj klopodis por protekti ĝin, dum klubanoj pluvigis kuglojn sur la amason.

Ĵurnal-vendisto, Joao PADIERO, kiu protektis la bildon per sia korpo, falis morte trafita de kvin kugloj. Granda nombro da personoj estis vunditaj pli-malpli grave.

Sed kunprenante mortinton kaj vunditojn antaŭen iris la procesio, dum post kaj super ili daŭradas pafado inter klubanoj respublikaj kaj furiozaj urbanoj.

Dume la procesio antaŭen iradis, perforte malfermante ĉiujn preĝejpordojn fermitajn....

Dume granda amaso iris al la domo de l' respublika urbestro kaj postulis, ke li klubanojn respublikajn malliberigu, sed kiam la soldatoj alvenis, la klubanoj havis (kiel kutime) tempon forkuri.

Hieraŭ matene (Sankt-Vendredon) ripozo estas reveninta, kaj Sanktul-bildoj ree troviĝas en la preĝejoj.

Malliberigis urbestro ĉirkaŭe dudek klubanojn respublikajn, tamen montriĝis, ke dekono da ili forkuris Lissabonon, kie ili alvenis „sendanĝerigitaj" kaj formis komision, por postuli la eksigon de la urbestro kaj tujan liberigon de la aliaj klubanoj (sic). Ne bezonas ili maltrankviliĝi.... tut-certe oni ne persekutos ilin....

F-ino M. BORRET.

(Tradukita el Nederlanda lingvo.)

Bibliografio.

Preparante tiun-ĉi bibliografion, ni senĉese memoros la klarajn kaj klarigantajn vortojn de la „Gravega Avizo“ de nia althonorata abato Richardson, kiujn ni estas legintaj en la Marta numero:

Esperanto estas lingvo, kaj per lingvo oni povas skribi kaj presigi, ne nur bonajn, sed ankaŭ malbonajn verkojn. La sankta Eklezio, kiel bonega Patrino, absolute malpermesas al siaj infanoj la legadon de malbonaj presaĵoj, sen speciala permeso.... Presaĵoj povas esti malbonaj je du vidpunktoj: ili povas esti kontraŭ la fido, aŭ kontraŭ la bonmoroj. La Katolikoj ne povas, sen peko, legi ĵurnalojn, librojn k. t. p., kiuj atakas aŭ insultas la Katolikan religion aŭ ĝiajn ministrojn. Ni jam rimarkis en kelkaj esperantistaj gazetoj tre malagrablajn kaj eĉ malpiajn paragrafojn. Kelkfoje ni legis artikolojn, romanojn k. t. p., kiuj, je la vidpunkto de la kristana ĉasteco, tute maltaŭgis. El tiuj faktoj ni devas konkludi, ke ni, Katolikoj, tute ne povas legi, kaj lasi inter la manoj de niaj infanoj ĉiujn esperantistajn presaĵojn. Kiel por aliaj lingvoj, tiel tute same por Esperanto, la Katolikoj devas esti tre singardemaj.”

Rusa biblioteko — no. 2.

Du Rakontoj de A. Ĉeĥov — tradukis B. Kolzin Moskva librejo „Esperanto”, 26 Tverskaja, Moskvo 1911, sm. 0.10.

La unua rakonto „Veto” estas kurioza kaj interesplena historieto pri iu malprudenta juristo, kiu vetis, ke li estus suferinta dek-kvin jarojn de sia vivo malliberigon en kazemato. La dua rakonto „Ŝi volas dormi” malbonigas la libreton. Varnjo, nefeliĉa servistino, tro laboro-ŝarĝita, sufokas ĝenantan infanon, pri kiu ŝi estas gardistino, por ke ŝi-mem povu dormi iom. La aŭtoro reprezentis tiun mortigon kvazaŭ naturan, kaj tute ne abomenan aferon.

Malgranda biblioteko no. 1.—a.

Trezoroj de la Rajaho. — Premoj. Hungar-Kronika bildo. Humoraĵoj. Prezo 0.15 sm. Eldonaĵo de „Hungara Studento”.

Titolego de tre eta libreteto! 30 paĝ. de duodecima formato.

Orienta fabelo. La enhavo estas senkulpa, sed la lingvo estas Esperanto ŝimharata. Kio signifas, ekzemple: „Oni silenti?" (paĝ. 6.) — „La rahajo por koni neniu la sekreton de pagodo krom li, venenis sian favoratulon."? — (paĝ. 6). „Sur iliajn vizaĝojn"? — (paĝ. 12). „La doloron ne devas montri."? k. t. p.

Raymond di Rienzi. Tra Belglando, Nederlando kaj Anglalando per Esperanto. Prezo 0.02 sm. Universala Esperantià librejo — 10. Rue de la Bourse, Genève.

Burgonja Federacio de la esperantistaj grupoj organizas ĉiujare konkurson pri vojaĝstipendio. La stipendiulo havas rajton vojaĝi, senkoste, dum du semajnoj, tra Eŭropo — parolante nur en Esperanto kaj ĉie uzante la servojn de la delegitoj de U. E. A.

La libreto ĵus nomita estas aventura raporto de la dua vojaĝinto. Nur kelkaj esprimoj malbeligas ĝin. Oni neniam profanu; sed sanktaĵojn oni pritraktu sankte.

La Idilio ĉe la fonto de Venchieredo — tradukis A. TELLINI — Bologna 1910 Esperanta Oficejo — Vallescura 11, prezo 0.25 Sm.

Estas unua parto de la trivoluma romano de Ipolito Nievo: *„El la memoraĵo de okdekjarulo";* tro morliberema por ke ni rekomendu ĝin.

Esperanta Muzeo, n-ro 1, 2.

Ondino, de Frideriko Barono de la MOTTE FOUQUÉ — le la germana originalo tradukis K. MYSLIK — prezo 0.50 Sm. Wien IX. A. SCHÖNFELD, Universitätsstrasze 8.

Pastro MYSLIK, vilaĝa pastro volante laŭpove servi nian noblan movadon, komencis traduki Esperanten el diversaj lingvoj. Bedaŭrinde, ni ne povas gratuli lin je lia unua elekto. Ondino ne estas laŭ moderna gusto. Tro neverŝajna, tro nereala, tro tedega por nia aŭtomobilanta tempo.

Esperanto Biblioteko internacia — Berlin. Esperanto Verlag — MÖLLER kaj BOREL. *No. 12. Reaperantoj* — tradukis O. BÜNEMANN.

Nur unua akto de la familia dramo (Gespenster) de Henrik IBSEN, famekonata norvega aŭtoro. Mem en sia propra patrujo la rektepensuloj agadis kontraŭ tiu-ĉi verko. En Anglujo oni salutas ĝin i. a. kiel: stratdefluejo malfermita, sangelfluanta vundo volege nebandiĝita, leprejo havanta pordojn kaj fenestrojn malfermitajn.

La lasta Usonano — *No. 20* de la sama biblioteko — tradukis LEHMAN WENDELL.

Estas averto al Usona popolo, kiu ne posedas vivon nacian, ĉion prunteprenante — literaturon, arton, muzikon, vestojn k. a. al eŭropaj nacioj. La formo estas spritega. Tri Persoj estis vizitantaj en 2951 Usonon, teron forlasitan, senpopolan, malaperintan jam de dek-unu jarcentoj kiel nacio. „La lasta Usonano" titoliĝis la taglibro de ĉi-tiu vizito.

Rekomendinda legaĵo.

H. LINNEBANK.

UDEN (Nederlando).

Aperis belege ilustrita **Gvidlibro tra Budapest,** senpaga por anoj de Nia Tria. Prezo por ne-anoj 2 int. resp. kuponoj (50 helerojn), mendebla ĉe la sekretario de Nia Tria, Budapest, Üllöi-ut 59.

Esperanto, oficiala organo de U. E. A. Jubilea numero (20 Junio 1912), 10 rue de la Bourse, Genève (Svisujo). Enhavo: Jubileo de Esperanto, Redakcio; El la historio de Esperanto, Edmond PRIVAT; El la biografio de D-ro L. L. ZAMENHOF, Leono ZAMENHOF; Jubilea recenzo, VERTO; la jubilea Kongreso de Esperanto.

La Revuo, internacia monata literatura gazeto, Hachette kaj K-o, 79 Boulevard St. Germain, Paris. La *Julia* numero enhavas detalon kaj tre objektivan historion de la Administra Komitato de la Centra Oficejo Esperantista. Tiuj, kiuj plej objektive volas informi sin pri la grava demando pri la kotizo de la Rajtigitaj delegitoj, devas legi tiun rezuman kaj klarigan artikolon.

D-ro SMULDERS.

MIKSAĴOJ.

La jena Artikolo aperis en la „Catholic Times" (angla katolika ĵurnalo) la 12-an de Januaro.

„Korespondanto sendis al ni, kune kun siaj propraj rimarkoj, la „*Observer and West Sussex Recorder*", kiu enhavas esence la jenan artikolon: Oni donacis al Doktoro RIDGEWAY, Anglikana Episkopo de Chichester (Anglujo), Episkopan mantelon (angle - „cope") kaj mitron: „ĉi tiajn belegajn paramentojn de la Episkopeco, kiajn la Episkopoj Chichester'aj ne uzis de post la Reformacia tempo". Ili (la paramentoj) estas asekuritaj por 5000 spesmiloj. Unu sola ŝtono — sendita de iu, kiu deziras restadi ne-konata — kostis 600 spesmilojn. La Dekano HANNA, kiu faris la donacon je la flanko de la pastraj kaj laikaj kotizintoj, diris ke granda nombro de paroĥoj (345) kotizis en la donacon, kaj ke do la nombro da individuoj (kiuj mondonacis) estas tre granda. La okazintaĵo sendube karakterizas la emon de la nuntempa religiaj sento kaj penso inter iu aro de Anglikanoj. Se la mondonacintoj ĉi tiamaniere pensis montri la samecon de la nuna Anglikana Eklezio kun la antaŭ-reformita (sic!) Eklezio, ili certe sentis, ke iliaj penoj ne estis efikaj, aŭdante la dankan paroladon de la Episkopo, kiu diris, (hezitante kaj nedecide kaj tre malsame de Katolika Episkopo): „ke li uzus la paramentojn nur kiam la Vikario aŭ Preĝoficistoj de iu paroĥo tion petos, sed ne alie, ĉar li tute ne volas enkonduki ĉi tiajn aferojn en kongregacion, kiu ilin ne ŝatas".

Patrick PARKER.

La 17-an de Jan. 1912-a. Kilmyshall.

Paska Vespero.

. . . . En ĉiu sonorilo, kloŝakordoj transĵetis siajn ĝojajn litaniojn; ĉe kafejoj manilkartoj sin prokrastis pli malfrue ol kutime; poste, per dezertaj stratoj de Asnières [1]) lasta

[1]) Ĉirkaŭaĵo de Parizo.

kanto — sensprita kaj ŝanceliĝa kanto de ebriulo — resonis en nokto . . . . Post tio, pluvo densa, dika, malvarmega, falis, droniganta ŝoseojn.

En pastrodomo, kiel aliloke, de longa tempo ĉiuj personoj dormis. Pastro, post preĝoj finitaj, estingis sian kandelon; maljuna servistino returneniris en sian ĉambreton; hundo ronkis apud forno, kuŝinta ringforme.

Subite, en murmuro de ekpluvego, voĉo plilaŭtiĝas, kiel ĝemo: oni batas vitraĵon; unue ekbatojn ŝanceliĝajn, poste pli fortajn. Hundo blekis, pastro vekiĝas, eklumigas, ellitiĝas, metas sutanon, ŝuojn, kaj malsupreniras, malfermetas pordon . . . .

Tie staras knabineto, ŝovkaŝita apud la muro, glaciigita. Estas knabineto dekjara; ŝalaĉo el griza lano, trempita per pluvo, kovras ŝian kapon de infano malsaneta kaj senkolora; robaĉo el flava katuno, fluetanta akvon, konfesas malfortecon de ŝia silueto. . . . .

— Ĉu vi estas la pastro? ŝi ekdiris, ekvidante pastron.

— Jes, mia infaneto, kio estas?

— Jen: mi venis vin serĉi. Estas por mia frato, kiu estas en danĝero de morto, kaj, ĉar li komuniiĝis por la unua fojo dum la lasta jaro, li deziras vidi vin.

— Nu! eniru por momento, varmigu vin tie, mi revenos kaj vin sekvos baldaŭe.

Subite, vizaĝo de infano klariĝis.

— Estas vere, sinjoro? vi venos?

— Kial mi ne iros?

— Paĉjo diris, ke pastro ne elirus per vetero tia.

— Via patro eraris; pastro iras kien oni alvokas lin.

Dum knabineto revarmigas siajn malvarmegajn membrojn en malsupra ĉambro, pastro rapide pretigas sin kaj prenas Viatikon . . . .

Jam ekstere:

— Ĉu vi havas armilon? demandas la knabineto.

— Ne. Kial?

— Ĉar ni iros malproksimen kaj lando sendanĝera ne estas.

— Kien do vi kondukas min?

— Mi ne povas diri tion al vi; oni malpermesis tion al mi . . . .

Ĉu tio estas embusko? Bah! per helpo de Dio! Pastro, fortika viro, ne timas. Li estis marista oficiro; iam estis vikario en kvartalo Mouffetard [1]); li vidis aliajn aferojn!

Ili estas sur dezerta vojo, kiu senfine enŝoviĝas, al nekonata loko; sub sia granda pluvŝirmilo el densa tolo, la pastro, gvidita de la knabineto, kiu rifuĝas apud li, vipita per torenta kaj blindiganta pluvo, kiu ĉiam falas, akcelas la paŝadon, enŝlimiĝas en koto. Lastaj domoj de „Asnières” malaperis: ĉirkaŭe estas malgaja izoleco . . . oni estas en ebenaĵo de „Gennevilliers”. Duonhoro, horo elflugas, ĉiam antaŭen iras; kelkatempe tra mallumo fantomoj eliĝas, sekvas ilin dum kelkaj momentoj kaj malaperas; murmuroj plilaŭtiĝas kaj poste ĉesiĝas . . . . knabineto silentas, pastro pripensas.

Baldaŭe, apud la bordo de la vojo, kelkaj kadukaj domoj aperas en nokta ombro; antaŭ unu el tiuj domaĉoj, la knabineto haltiĝas.

— Estas tie-ĉi, ŝi diras.

Per malgranda peno, ŝi malfermas pordon; pastro sekvas ŝin. Ili eniras. Estas stranga kaj malaltega ĉambro, kiun plenigas akra tabako-, vina kaj farmacia odoro; unu viro, ia fortikulo, sidanta sur skabelo, la okuloj konfuzaj kaj malspritigitaj, malrapide fumas sian pipon; ĉirkaŭ tablo, sur kiu lampo fumebrulas, kvar individuoj, havante vidiĝon pendigilan, sin amuzas per ludkartoj, akompanante ĉiun ludbatalon per ekkrioj kaj blasfemoj . . . .

L' alveno de pastro unue ne estas rimarkita; tamen fortikulo sin decidas, metante sian pipon sur la tablon:

— Vi konsentas veni? li diras al pastro.

— Sendube.

— Estas por la knabo, li deziras vidi vin. Sciu, mi ne kredas ĉiujn viajn religiajn opiniojn, sed la patrino kredas ilin, kaj ĉar la infano estas en danĝero de morto, do, vi komprenas . . . . .

---

[1]) Pariza kvartalo, malbone fama.

— Kie li estas?

— Venu . . . . .

Al alia ekstremo de ĉambro, en ombra angulo, la knabo, — infano malfortika, — kuŝita sur mizera kuŝejo, rigardas obstine per siaj okuloj febraj virinon, kiu dolĉe ploras.

Pastro alproksimiĝas, prenas liajn manojn, kliniĝas, mallaŭte parolas al li, kuraĝigas kaj konsolas lin. Post longa tempo, subite starigante sian altan talion, li sin turnas al fundo de la ĉambro, li diras:

— Antaŭ ol foriri, mi tuj estas genuiĝonte por preĝi la bonan Dion pro tiu infano; mi ne devigas iun kuniĝi kun mi, simple mi petas silenton dum kelkaj minutoj; se inter vi iuj estas, kiuj memoras esti estintaj fideluloj, mi estas certa, ke tiuj-ĉi respektos mian preĝon . . . .

Post tiuj paroloj, pastro genufleksas, kvar ludantoj interrompiĝas, observas lin; unue ili ŝanceliĝas, poste, senbrue leviĝas unu post alia, senĉapeliĝas, ĝenitaj, klinante la kapon kaj restante tie, senmovaj, la brakoj elpendaj, dum fortikulo, kvazaŭ teruriĝita, staras apud muro.

Fine, kiam la pastro finis sian preĝon, benis malsanan knabon, estas forironta unu el kvar individuoj alproksimiĝas kaj etendas la manon al la pastro.

— Vi estas bonkora viro, kaj se vi permesas, ni, ĉiuj kvar, ni vin akompanos ĝis via domo; vi povus fari malbonajn renkontojn!

Kaj pastro revenas al sia domo kun tiu stranga eskorto.

***

Tiu rakonto estas verdira. Ĝi al mi estas rakontita de pastro, al kiu ĝi okazis. Mi bedaŭras ne povi citi lin, ĉar mi ne povas.

René LARA,
trad. Max ROUB.